

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ

ƏDƏBİYYAT

- Dr. Z Məmmədov. Maliyyə, Pul Tədavülü, Kredit. Bakı-2007
- Dr. Z. Məmmədov. Pul, Kredit və Banklar. Bakı-2006
- Dr. Z. Məmmədov. Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul-kredit sistemi. Bakı-2001

Beynəlxalq Finans Qurumları

➤ **Beynəlxalq Finans Qurumlarının yaranma tarixi**

➤ **Finans Qurumlarının Ortaq Məqsədləri**

- Beynəlxalq mal alış-verişində ödəmə güclüklərini aradan qaldırmaq və beynəlxalq inkişafı təşviq etmək
- İnkişaf etməkdə olan ölkələrin iqtisadi inkişafını dəstəkləmək
- İqtisadi birləşmə, sərbəst ticarət və iş birliyi münasibətlərini inkişaf etdirmək və sıx iqtisadi iş birliyini stimul etmək

BFQ

Dünya əhəmiyyətli

Beynəlxalq Pul Fondu

Dünya Bankı

Dünya İnkişaf Birliyi

Beynəlxalq
Maliyyə Qurumu

BMT nin
İnkişaf Proqramı

Beynəlxalq
Ödəmələr Bankı

Avropa miqyasında

Avropa Ödəmə Birliyi

Avropa
Valyuta Anlaşması

Avropa Kömür
və Polad Birliyi

Avropa İqtisadiyyatı
Birliyi

Avropa
İnvestisiya Bankı

Avropa
İnkişaf Fondu

AK/T Zəmanət və
İstiqamətləndirmə Fondu

Regional miqyaslı

Amerika
İnkişaf Bankı

Orta Amerika
İqtisadi İntegrasiya Bankı

Afrika
İnkişaf Bankı

Asiya
İnkişaf Bankı

İslam
İnkişaf Bankı

Ərəb Pul Fondu

Dünya Əhəmiyyətli Finans Qurumları

Beynəlxalq Pul Fondu

➤ **1944-cü il İyul tarixində ABŞ-da Bretton Vuds qəsəbəsində yaranmışdır.**

➤ **BPF-nin məqsədi:**

- Beynəlxalq valyuta problemləri barədə məsləhətləşmələr və əməkdaşlıq mexanizmini saxlayan daimi bir qurum vasitəçiliyi ilə beynəlxalq valyuta iş birliyini inkişaf etdirmək
- Beynəlxalq Ticarətin tarazlığı inkişafını gerçəkləşdirmək və beləcə bütün üzv ölkələrin tam məşğulluq və yüksək bir iqtisadi artıma çatmalarına imkan yaratmaq
- Valyuta sabitliyini saxlamaq və devalvasiya siyasətini əngəlləmək
- Çoxtərəfli xarici ödəmələr sisteminin qurulmasına, beynəlxalq ticarətə maneçilik törədən valyuta idxalat məhdudiyyətlərinin aradan qaldırılmasına xidmət etmək
- Üzv ölkələrə tədiyyə balansındakı tarazsızlıqları aradan qaldırmaq məqsədilə kredit vermək

Dünya Əhəmiyyətli Finans Qurumları

Dünya Bankı

➤ **1944-cü ildə qurulmuş, 1946-cı il 25 iyuldan fəaliyyətə başlamışdır.**

➤ **Dünya Bankının məqsədi:**

- Üzv ölkələrin iqtisadi islahatlarına yardım etmək
- Üzv ölkələrə xarici özəl mənbələrdən gələcək sərmayə investisiyalarını təsbit etmək və özəl sərmayənin yetərsizliyi vəziyyətində bunları tamamlamaq
- Üzv ölkələr üçün gəlirli investisiyaları təsbit edərək uzun dövəmdə beynəlxalq dəyişmələrdə tarazlığı saxlamaq
- Üzv ölkələr üçün borcvermə mexanizmini uyğun hala gətirmək
- Yerli şirkətlərin maliyyə mənbələrinə olan ehtiyacları mövzusunda yardımçı olmaq

Dünya Əhəmiyyətli Finans Qurumları

Dünya İnkişaf Birliyi

- **16 sentyabr 1960-cı ildə qurulmuşdur və hal-hazırda birliyin 134 üzvü vardır. Əsasən Dünya Bankının finans fəaliyyətlərini tamamlayan bir quruluşdur.**
- **Dünya İnkişaf Birliyinin məqsədi:**
- İqtisadi yüksəlişi təşviq etmək, məhsuladarlığı artırmaq və inkişaf etməkdə olan ölkələrin rifah səviyyəsini artırmaqdır.

Dünya Əhəmiyyətli Finans Qurumları

Beynəlxalq Maliyyə Qurumu

- **1956-cı il 24 iyun tarixində İEOÖ-nün özəl sektorlarının maliyyə ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə BMT-nin ümumi iclasının verdiyi qərarla qurulmuşdur.**
- **Beynəlxalq Maliyyə Qurumunun məqsədi:**
 - Özəl sərmayəli şirkətlərin finans yetərsizliyi səbəbi ilə əlaqədar üzv hökumətin zəmanətini istəmədən sektora finans dəstəyində yardımçı olmaq
 - İnvestisiya imkanlarını təhlil edərək, yerli və xarici sərmayəli iş adamlarını bir araya gətirməyə yardımçı olmaq
 - Yerli və xarici özəl sərmayəli şirkətlərin ölkədə səmərəli investisiyalara yönəlməsinə yardımçı olmaq

Dünya Əhəmiyyətli Finans Qurumları

Birləşmiş Millətlərin İnkişaf Proqramı

➤ **22 noyabr 1956-cı ildə yaradılmışdır.**

➤ **Birləşmiş Millətlərin İnkişaf Proqramının məqsədi:**

- Təbii qaynaqların, sənaye və ticarət istehsal potensialının, ixracat imkanlarının, mədən və enerji mənbələrinin tətbiq edilməsi yolu ilə inkişaf üçün gərəkli qaynaqların müəyyən edilib dəyərləndirilməsini saxlamaq
- İnvestisiya ehtiyaclarının təsbit edilməsi
- Texniki təhsil yolu ilə finans resurslarının istifadəsində səmərəliliyi təmin etmək
- Finans resurslarının istifadəsində nəzəri və əmli tədqiqat aparmaq

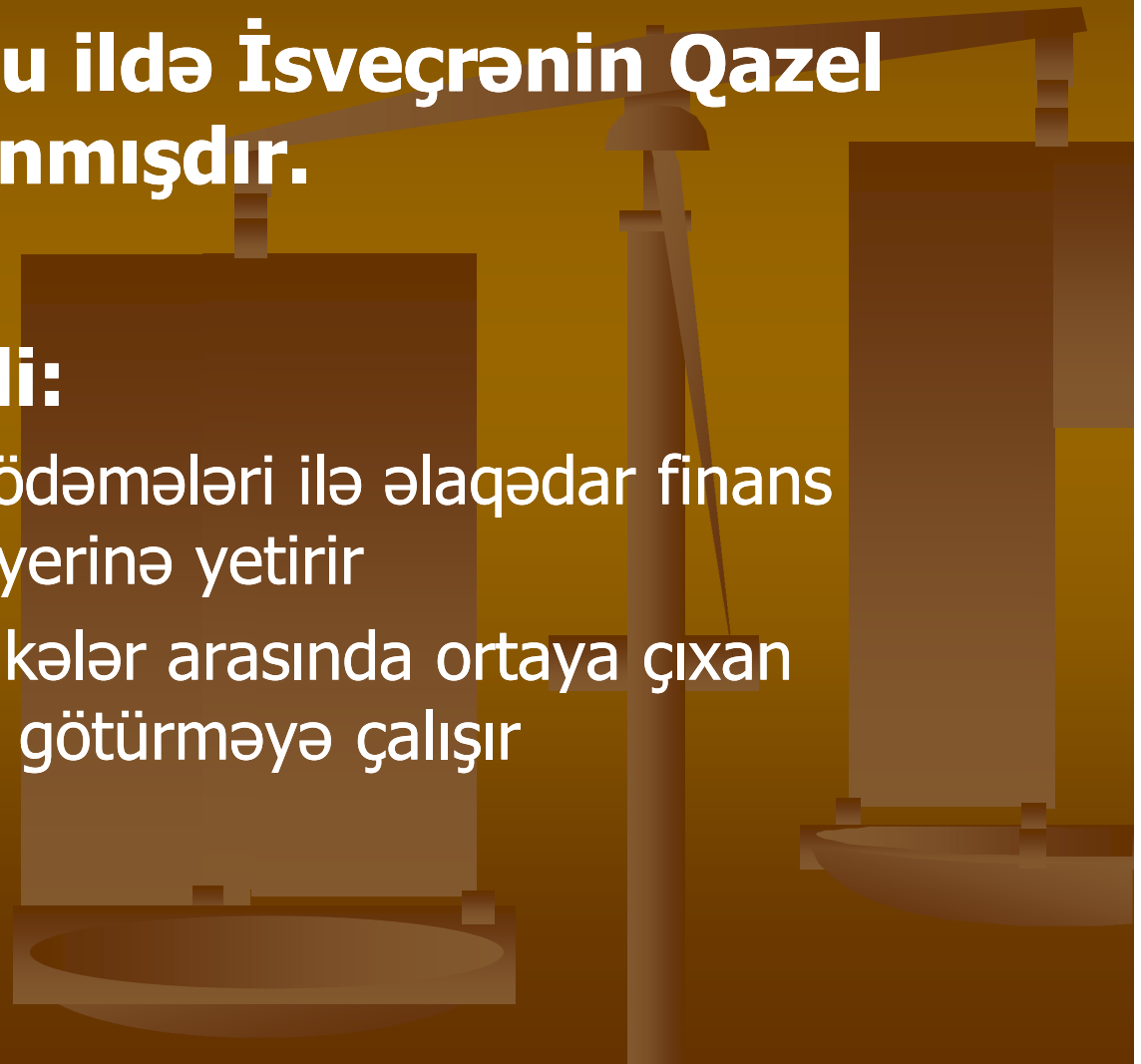
Dünya Əhəmiyyətli Finans Qurumları

Beynəlxalq Ödəmələr Bankı

➤ **17 may 1930-cu ildə İsveçrənin Qazel şəhərində yaranmışdır.**

➤ **Bankın məqsədi:**

- Beynəlxalq finansas ödəmələri ilə əlaqədar finansas agentlik vəzifəsini yerinə yetirir
- Borclu və alacaqlı ölkələr arasında ortaya çıxan problemləri ortadan götürməyə çalışır

Avropa Miqyasında Beynəlxalq Finans Qurumları

Avropa Ödəmə Birliyi

- 19 sentyabr 1950-ci ildə Avropa İqtisadi Əməkdaşlığına üzv olan 18 ölkənin iştirakı ilə qurulmuşdur.
- Avropa Ödəmə Birliyi (AÖB) uzun müddətdə üzv ölkələrin tətbiq etdiyi xarici ticarət məhdudiyyətlərinin aradan qaldırılmasına, yeni liberalizasiyaya gedilməsi və üzv ölkələrin pullarının konvertabelli vəziyyətə gətirilməsi məqsədini qarşıya qoymuşdur.
- AÖB 1958-ci ildə Avropa Valyuta Anlaşması qurulduqdan sonra ləğv edilmişdir.

Avropa Miqyasında Beynəlxalq Finans Qurumları

Avropa Valyuta Anlaşması

- 5 avqust 1955-ci ildə Avropa Ödəmə Birliyi üzvləri arasında Parisdə imzalanmışdır.
- Avropa Valyuta Anlaşmasının əsas məqsədi Avropa İqtisadi Əməkdaşlıq təşkilatına üzv olan ölkələr arasında maliyyə əməkdaşlığı qurmaq və onların valyutalarının konvertabelliğini qorumaqdır.
- Bu fondun finans mənbələrinin məhdud olması və ABŞ-ın fondun sərmayesində iştirak etməməsi nəticəsində 31 dekabr 1972-ci ildə ləğv edilmişdir.

Avropa Miqyasında Beynəlxalq Finans Qurumları

Avropa İqtisadiyyatı Birliyi

➤ **27 mart 1957-ci ildə Romada yaradılmışdır.**

➤ **Avropa İqtisadi Birliyinin məqsədi:**

- Üzv ölkələrin xarici ticarətində gömrük vergilərinin miqdar məhdudiyyəti kimi maneəçiliklərin aradan qaldırılması
- Üzv ölkələr arasında mal və sərmayenin sərbəst hərəkətini təmin etmək
- Üzv olmayan ölkələrə ortaq bir gömrük tarifi tətbiq etmək
- Ortaq bir kənd təsərrüfatı və nəqliyyat siyasəti yürütmək
- Ölkə qanunlarını bir-birinə müvafiq vəziyyətə gətirmək
- İqtisadi siyasətin koordinasiyasını saxlamaq

Avropa Miqyasında Beynəlxalq Finans Qurumları

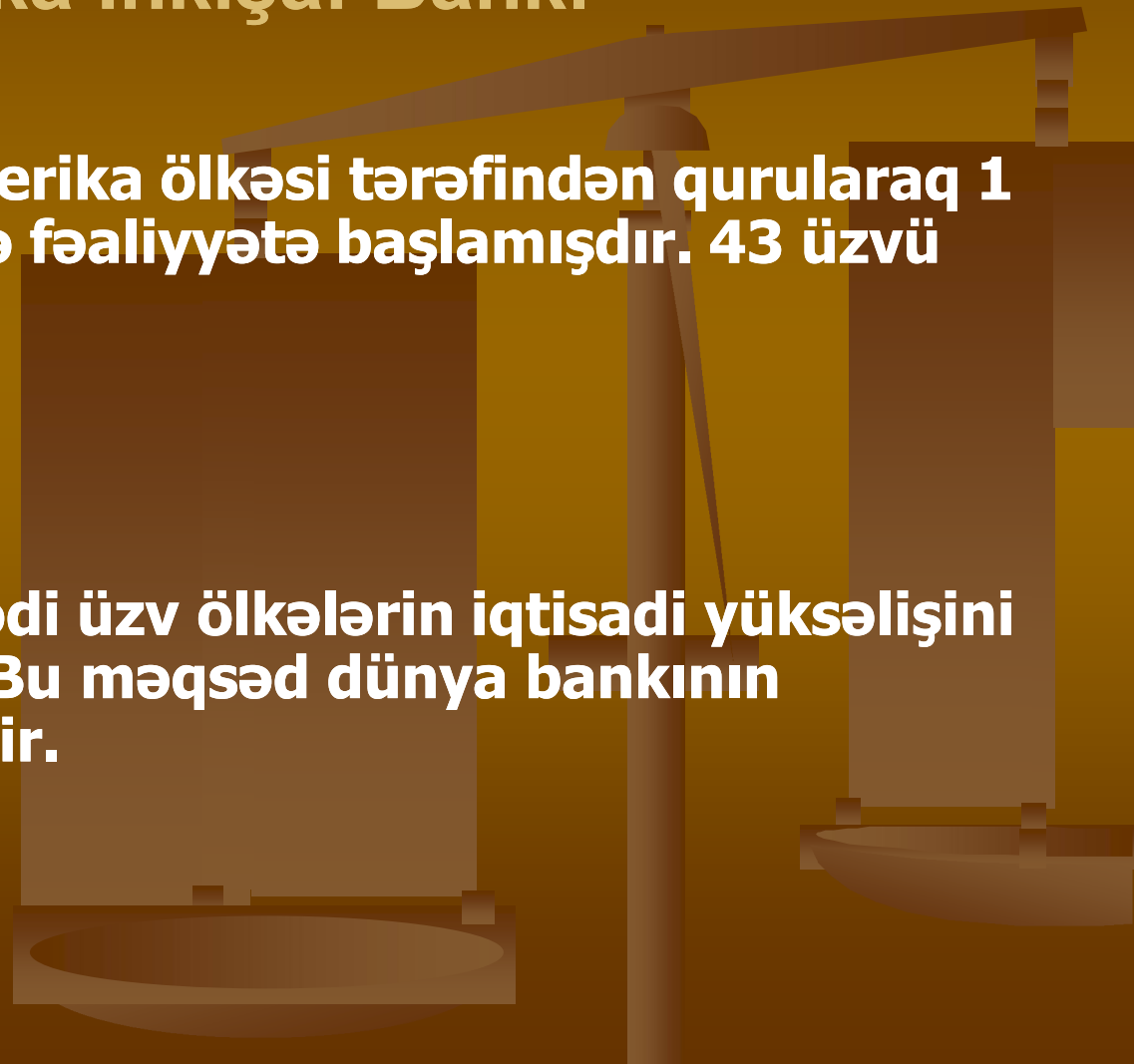
Avropa İnvestisiya Bankı

- **Avropa İqtisadi Birliyinin sabit şəkildə inkişafını təmin etmək məqsədilə Roma anlaşmasına əsasən Birliyin orqanı kimi açılmışdır.**
- **Avropa İnvestisiya Bankının başlıca məqsədi üzv ölkələrin davamlı iqtisadi inkişafına köməklik göstərmək, bu istiqamətdə mənfəət məqsədli layihələrin maliyyələşdirilməsində yaxından iştirak etməkdir.**

Regional miqyaslı beynəlxalq maliyyə qurumları

Amerika İnkişaf Bankı

- **ABŞ və 19 Latın Amerika ölkəsi tərəfindən qurularaq 1 oktyabr 1960-cı ildə fəaliyyətə başlamışdır. 43 üzvü vardır.**
- **AİB-in təməl məqsədi üzv ölkələrin iqtisadi yüksəlişini sürətləndirməkdir. Bu məqsəd dünya bankının məqsədinə paraleldir.**

Regional miqyaslı beynəlxalq maliyyə qurumları

Afrika İnkişaf Bankı

➤ **Bank Birləşmiş Millətlər Afrika İqtisadi Komissiyasının tövsiyələri əsasında qurulmuş və 1 iyul 1966-cı ildə fəaliyyətə başlamışdır.**

➤ **AİB-in əsas məqsədi:**

- Afrika ölkələrinin iqtisadi yüksəlişlərini sürətləndirmək
- İqtisadi integrasiyanı təmin etmək
- Bölgənin və beynəlxalq əhəmiyyətli investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə yardımçı olmaq

Regional miqyaslı beynəlxalq maliyyə qurumları

Asiya İnkişaf Bankı

- 4 dekabr 1965-ci il Manilada qurulmuş və 1966-cı ilin dekabrından fəaliyyətə başlamışdır.
- AİB-in əsas məqsədi Uzaq və Şərqi Asiya regionuna daxil olan olan ölkələrin iqtisadi və finans əməkdaşlığını inkişaf etdirmək və iqtisadi böyüməsini dəstəkləməkdir.

Regional miqyaslı beynəlxalq maliyyə qurumları

İslam İnkişaf Bankı

➤ Bank 1966-cı ilin dekabr ayında fəaliyyətə başlamışdır. Üzvlərinin sayı 50 olan bankın mərkəzi Ciddədir.

➤ İİB-in əsas məqsədi:

- İslam ölkələrinin maliyyələşməsinə yardımçı olmaq
- Faizsiz bankçılıq sistemini gerçəkləşdirmək
- Üzv ölkələrin iqtisadi və sosial inkişafını şəriət və islam hüququna uyğun olaraq həyata keçirmək

Regional miqyaslı beynəlxalq maliyyə qurumları

Ərəb Pul Fondu

➤ **Fondun yaradılması haqqında qərar 21 ərəb ölkəsinin təşkil etdiyi Ərəb Dövlətləri İqtisadi Konseyi tərəfindən 1976-cı ilin aprelində imzalanmışdır.**

➤ **Ərəb Pul Fondunun məqsədi:**

- Üzv ölkələrin tadiyə balansları üzərindən ortaya çıxacaq tarazsızlıqları aradan qaldırmaq
- Üzv ölkələr arasında valyuta kurslarının sabit qalmasını və konvertabelliğini təmin etmək
- Ərəb İqtisadi Birliyini gücləndirmək
- Üzv ölkələri tərəfindən xarici bazarlara yönələn investisiyalar mövzusunda tövsiyələr hazırlamaq
- Vahid ərəb pulunun təşkilini həyata keçirmək
- Üzv ölkələrin ticarətini möhkəmləndirmək və ölkələr arasında ödəmələri nizamlamaq

A stylized illustration of a balance scale. The scale is depicted in shades of brown and gold. The left pan is lower than the right pan, indicating it is heavier. A large, bold, black text 'SON' is superimposed over the left pan. The background is a solid dark brown color.

SON

**Diqqətinizə Görə
Təşəkkürlər!!!**